

Povestea mocanitei din Apuseni, trenul simbol care a schimbat viata motilor. Monumentul istoric a fost abandonat de autoritati

2 februarie 2020

Calea ferata ingusta care traverseaza o parte din Muntii Apuseni, in lungime de 94 km, intre orasele Turda si Abrud a luat fiinta intre anii 1910-1912, in timpul Imperiului Austro-Ungar.

Trenul a circulat fara intrerupere intre Abrud si Turda pana in 1999. A fost numit "mocanita" datorita faptului ca unii localnici din zona erau cunoscuti si sub numele de "mocani".

Mocanita s-a dat in functiune oficial la data de 20 iunie 1912 si a fost scoasa din uz in anul 1998. In 2006 portiunea Mocanitei de pe teritoriul judetului Alba a fost inscrisa pe lista monumentelor istorice din judetul Alba sub denumirea de "Ansamblul Calea Ferata Ingusta Abrud-Vidolm".

Se preconiza prin aceasta, pe baza unor ajutoare din partea UE, repunerea in circulatie a Mocanitei in urmatoorii ani. Acest lucru nu s-a intamplat, sinele de cale ferata fiind furate in cea mai mare parte. De asemenea, multe dintre cladirile fostelor gari s-au deteriorat ireversibil.

94 de kilometri in peste sase ore

Timp de zeci de ani a reprezentat principala cale de transport marfa si calatori pentru locuitorii zonei. A fost desfiintata din motive de rentabilitate economica, punand punct unui simbol al Tarii Motilor. Pana la mijlocul anilor 90 a fost principala modalitate de transport utilizata de locuitorii de pe Valea Ariesului, fie ca mergeau la munca, fie la scoala sau in alte scopuri.

Turisti si Mocanita de pe Valea Ariesului

Linia ingusta avea in anul 1956 un numar de 22 de statii, din care patru gari (Turda, Baia de Aries, Campeni, Abrud) si 18 halte: Turda-Transbordare, Mihai Viteazu, Cornesti, Moldovenesti, Buru, Ocolisel, Vidolm, Ocolis, Lunca Ariesului, Posaga, Salciua, Brazesti, Sartas, Hadarau, Lupsa, Musca, Bistra si Rosia Montana. Intre Turda si Cimpeni au fost 22 de treceri la nivel cu cale ferata, cu si fara bariera.

Trenul trecea, de asemenea, prin doua tuneluri, in zona inferioara a Vaii Ariesului, unde relieful este mai accidentat. In ultimii ani de functionare pe aceasta ruta circulau zilnic (dus-intors) trei trenuri: un accelerat si 2 personale. Trenul accelerat parcurgea cei 94 km in cca cinci ore si 30 minute (oprind in numai sase statii), iar cele personale in cca. sase ore si 30 minute (oprind in toate statiile). Viteza maxima era de 40 de kilometri pe ora, dar rareori se atingea aceasta viteza datorita configuratiei liniei si numeroaselor curbe de

pe traseu. Din acest motiv, urcatul sau coboratul din tren se putea realiza relativ usor si in timp ce era in miscare.

Trenul in Halta Posaga

Cand erau aglomeratii, oamenii calatoreau pe scarile vagoanelor sau chiar se urcau pe vagoane. Se intampla mai ales in perioada unor evenimente importante cum ar fi "Targul de Fete" de pe Muntele Gaina, cand afluenta de turisti era foarte mare. Vuietul locomotivei, care se auzea de sus de pe dealurile din apropiere, reprezenta si un indicator orar important pentru locuitori. Oamenii stiau cat e ora atunci cand auzeau sunetul care anunta plecarea dintr-o halta de pe traseu.

Reluarea circulatiei pe intregul traseu, imposibila

Mocanita opra insa si intre statii, cand pasagerii ocazionali faceau semne cu mana. Pana in anii 70, trenul era actionat cu locomotive pe aburi. Evolutia tehnologica a adus si pentru moti, trenuri moderne, echivalentul la scara mai mica a celor care circulau pe liniile normale. Acestea au fost ultimele trenuri care au circulat pe Valea Ariesului. In ultimii ani de functionare, pe aceasta ruta circulau zilnic (dus-intors) trei trenuri cu doua clase.

Tunelul de la Buru

Trenul a devenit nerentabil pe fondul dezvoltării transportului auto, dar și a scăderii activității agenților economici din Apuseni: exploatarea minieră de la Baia de Arieș, Roșia Montană și Abrud și fabrica de prelucrare a lemnului din Cimpeni. În lipsa unor investiții de conservare, atât clădirile cât și podurile se află în plin proces de distrugere.

Reluarea circulației Mocanitei între Abrud și Turda, pe vechiul traseu al liniei cu ecartament îngust, este practic imposibilă în condițiile în care șinele din județul Cluj, între Vidolm și Turda, au fost scoase de către CFR. Consiliul Județean Alba nu a putut solicita statutul de monument istoric decât pentru ansamblul de cale ferată din Alba, în timp ce instituția similară din Cluj a refuzat să facă același lucru pentru linia din acest județ.

“Calea ferată îngustă este distrusă din neapăsare, ticalosie, incompetență, chiar trădare a intereselor locuitorilor Văii Arieșului. Sunt șanse minime de a se repune în funcție, așa zice eu chiar zero. Doar promisiuni, la fiecare ciclu electoral. Noroc cu austriacul care a investit în secția Campeni-Abrud, dar sunt doar 11 km”, a spus Petru Sucișu fost “ceferist” pe linia îngustă din Apuseni.

Cladirea fostei gari din orasul Baia de Aries

Mocanita turistica pe doua trasee scurte

Pe segmentul Abrud – Cimpeni, de 11 kilometri, aflat intr-o stare fizica buna, circulatia trenurilor a fost reluata, in scop turistic, de catre un investitor austriac. Georg Hocevar este de aproape 20 de ani in Romania si conduce Asociatia pentru pastrarea liniilor ferate inguste din Romania. Impatimit al locomotivelor cu aburi pe care le-a si reabilitat, Hocevar nici nu mai stie cat a investit in Mocanita.

“Important este ca locomotiva este in stare de functionare, cu vagoane in stare de functionare, pe o infrastructura feroviara functionala si asta este cel mai important”, a declarat acesta. Excursiile sunt organizate in perioada primavara – toamna, cand timpul permite, in zilele de weekend. Tot in interes turistic sunt organizate in timpul verii trasee intre Lunca Ariesului si Salciua, unde calea ferata s-a pastrat in conditii bune.

In timpul filmarilor de la “Trecatoarele iubiri” (1974)

In trecut, mocanita a aparut si in filme. Unele dintre cele mai bune imagini video care au ramas in arhive sunt din filmul artistic “Trecatoarele iubiri”, realizat in 1974. Secventele de final sunt filmate in tren si in fosta gara din orasul Baia de Aries.

Filmul prezinta imagini cu Mocanita de la 1:40:30 si poate fi vizionat pe SiTE-ul urmator:

<https://youtu.be/3JGGobj6a9E>

Sursa: <https://turismistoric.ro/>